

Om gengældelsesloven

Af Carsten Ploug Olsen

—

Gengældelsesloven er ikke skabt for at straffe mennesker, men for at opdrage os. Den virkelige fare er ikke det onde andre kan gøre mod os, men det onde vi kan gøre mod andre. Livets og åndens spejl

—

Et vel hidtil overset aspekt ved gengældelsesloven, den lov, der er klarest udtrykt ved ordene, "som du sår skal du høste" er, at dens formål ikke er at straffe men derimod opdrage os mennesker. Gud straffer ikke.

Den opdragende effekt af loven består i, at det ofte er meget vanskeligt at bibringe de mennesker, der fx slår ihjel en virkelig forståelse for, hvor forkert og ondt det er at dræbe andre mennesker.

Fra [Vandrer mod Lyset](#) ved vi, at gengældelsesloven fungerer på den måde, at de onde handlinger, som vi ikke vil angre og søge tilgivelse for, vil have den konsekvens, at vi selv udsættes for nøjagtig de samme lidelser, som vores onde gerninger har voldt andre.

Dermed opnår vi - meget konkret og smerteligt - den nødvendige forståelse af de lidelser vi har forvoldt ved at føle den samme smerte og lidelse som vi har forvoldt andre, og dermed mindskes risikoen betydeligt for, at vi igen begår en lignende forbrydelse og derved igen forvilder os ind i det samme mørke.

Dette er udover at opdrage os retfærdighed.

Men det må straks siges, at det ikke tilkommer noget menneske selv at håndhæve og straffe efter gengældelseslovens tanke om lige for lige, 'øje for øje, tand for tand'. Gengældelsen sker ved det mørke vi selv har aktiveret ved lovbruddet, og som uvægerligt før eller senere vil vende sig mod os selv. Gengældelsen tilkommer det således hverken Gud eller mennesker at håndhæve.

Og det må igen understreges, at sigtet med loven ikke er at straffe os, at påføre os unødige lidelser, men derimod at vi kan indse hvor ondt og forkert fx vold og drab under alle forhold er.

Vi får hermed en virkelig forståelse af, præcis hvad vi har gjort ved selv at rammes af de samme lidelser som vi har påført andre - en sandhed som vi måske søger at unddrage os eller besmykker idet vi søger at retfærdiggøre det, der ikke kan retfærdiggøres.

På grund af den lidelse der altid følger med mørket vil ånden efterhånden søge væk fra det onde og henimod lysets fred og lykke, og således lærer vi - på egen ånd og krop - forskellen mellem godt og ondt.

Udover den direkte opdragende effekt udvirker loven også at vi gennem soningen genvinder den uskyldighed vi mister når vi begår forbrydelser; som når vi går til lægen når vi er fysisk syge og eventuelt underkaster os en smertefuld behandling for at genvinde sundheden, således går den syge sjæl ind under gengældelsesloven, retfærdigheden, for gennem en smertefuld renselse gennem soning at genvinde sjælelig sundhed og renhed (beslægtede tanker er udtrykt i Platons dialog, Gorgias).

En anden ting der må understreges er, at Guds og menneskers kærlighed og barmhjertighed står over gengældelsesloven på den måde, at hvis vi angrer og søger tilgivelse ud fra en oprigtig forståelse af hvad vi har fejlet, og opnår tilgivelsen, hjemfalder vi - i dette tilfælde - ikke til selv at gennemleve de samme lidelser vi har påført andre under gengældelsesloven.

Det der sker når vi sørger over og angrer synd og forbrydelse er, at det mørke vi aktiverede (polariserede) ved handlingen elimineres (afpolariseres) hvorfor der intet mørke i dette tilfælde er til at vende sig imod os.

Dette forhold er en yderligere begrundelse for at hævde lovens pædagogiske sigte og ikke Guds ønske om at straffe os, idet mennesket ved at indse det forkerte i det vi har gjort galt har lært det der skal læres om den konkrete fejl eller forbrydelse.

Det vigtige er altså erkendelsen af det onde vi har gjort, en erkendelse, der kan opnås på i hvert fald to måder:

1) ved af os selv - evt støttet af samvittigheden (skytsånden) - at erkende fejlen, angre den og bede om tilgivelse

2) ved under gengældelsesloven at rammes af de samme lidelser som vi har påført andre

Ved gengældelsesloven opnår vi således en virkelig forståelse af vores opgave og bestemmelse, som ikke er at hade, forfølge og dræbe hinanden, men derimod at elske, gavne og berige hinanden - ikke af navn men af gavn.

I både Bibelen og Koranen er gengældelsestanken udtrykt noget anderledes. I Bibelen står der i 2. Mosebog, 21-23 vers 9 i afsnittet om "Retsregler for samfundslivet" bla de berømte ord om "øje for øje og tand for tand".

Her pålægger "Gud" Moses nogle love for samfundet og tilhørende straffe hvis disse love brydes, og ønsket om at straffe er således "Guds" men skal eksekveres, håndhæves af mennesker. Dødsstraf nævnes mange gange som noget Gud ønsker.

I Koranen er der flere steder der siger noget lignende, fx Sura 2, vers 178-179 hvor det bla hedder: "I, der tror! Jeres forskrift er at gengælde et drab, lige for lige: En fri mand for en fri mand...osv" og "Ved at gengælde lige for lige sparer I liv, I forstandige!" (citeret efter Ellen Wulffs nyoversættelse af Koranen).

Tanken synes fælles for de to skrifter, nemlig at Gud dømmes og straffer visse forsyndelser hårdt, nogle gange med døden, og dommens eksekvering overlades til mennesker.

Denne tanke er fatal og har ført til grusomheder og uhyrligheder og forbrydelser der er absolut uforenelige med Guds Væsen og Vilje, hvis vi opfatter Gud som lysets og kærlighedens Almagt! (Denne opfattelse af Gud lyser klarest frem i Vandreren mod Lyset. Jeg har selv flere gange anvendt og søgt at beskrive denne opfattelse; fx i blogindlægget [Gud og mennesker](#)).

For det første fordi Gud som nævnt ovenfor ikke straffer, men opdrager os, og for det andet fordi intet menneske har ret til at tage et andet menneskes liv, uanset hvad dette menneske måtte have gjort, og uanset hvad de såkaldt "hellige" bøger siger.

Dødsstraf er under alle omstændigheder og under alle forhold et brud på de guddommelige love!

Hovedsigtet med gengældelsesloven er at opdrage, ikke at straffe, og ingen lidelse under gengældelsesloven varer evigt.

Derfor er også tanken om helvedes evighedsstraf, som både Bibelen og Koranen hævder er udtryk for Guds vilje i visse tilfælde (fx til de "vantro") helt uforenelig med Guds alkærlighed og Almagt!

En yderligere konsekvens af gengældelsesloven er, at den eller de virkelige farer for os ikke er, hvad andre kan gøre af ondt imod os, men derimod hvad vi kan gøre af ondt mod andre.

Dette skyldes at vi ødelægger en del af os selv, når vi begår forbrydelser eller synd og at denne synd som nævnt - hvis ikke vi angrer og beder om tilgivelse - før eller senere vil vende sig mod os selv som beskrevet i det ovenstående.

Hvorimod det onde andre gør mod os vil - når det sker uden egen skyld - afbalancere en del af vores karma, vores fortidige syndeskyld.

Derfor er den virkelige fare ikke udenfor os (i andre mennesker, stater, trossamfund, kulturer), men indeni os.

Når tilstrækkelig mange mennesker forstår og anerkender dette, vil al krigsførelse ophøre og al våbenproduktion standses for aldrig at blive genoptaget, og derefter kan vi realisere den gamle drøm om fred i verden, fred mellem mennesker, til Guds velbehag.

Hvis vi udvider perspektivet til at omfatte hele karmaloven - idet jeg med karmaloven forstår konsekvenserne af *både* det gode og det onde vi gør overfor gengældelseslovens fokus og gyldighed for de specifikt onde handlinger - så kan vi udtrykke denne lov - idet alt - godt og ondt - ind- eller tilbagespejles i os - som *livets og åndens spejl*.

Ved karmaloven - livets og åndens spejl - lærer vi os selv at kende og bygger vores karakter. Vi lærer ved den - på godt og ondt - at sætte os i medmenneskets sted ved at høste den gode eller onde sæd vi sår.

Og på den måde åbnes vores øjne langsomt for godt og ondt og vi vinder den visdom og styrke, der er nødvendig for at kunne indtræde i Guds Rige som værdige, modne og ydende væsener, hvis erfaringer med mørket er den skygge i billedet, der fremhæver evighedslivets fulde skønhed, lykke og fred.

Note:

Den her foreliggende tekst er en let redigeret version af den grundtekst, der ligger på min blog under samme titel.

cpo 2020